

Välkomna till kursen om stråväxter

Gunnar Björndahl, 2024-04-26

Några praktiska aspekter

Utöver vanliga florer (där alla deltagare bör ha tillgång till åtminstone "Svensk Fältflora") rekommenderas material från Elvers: Gräsflora i färg, samt Stefan Ericssons bidrag i "Natur i norr".

Givetvis blir det en hel del presentationer som pdf.

Beträffande artkunskap: Främst blir det sådana stråväxter som förekommer i kulturpåverkad mark i södra och mellersta Sverige (gärna förstås även norrut). Avstår i huvudsak från sådana arter som främst förekommer på havsstränder respektive i fjällen.

Tillfälle 1

Introduktion

De tre familjerna gräs (Poaceae), halvgräs (Cyperaceae) och tågväxter (Juncaceae). Vad som kännetecknar dem.

Juncaceae: Tåg-arter (*Juncus*) respektive frylen (*Luzula*). Få arter frylen i södra Sveriges lågland – bra...

Hur man ser att växter hör till denna familj.

Cyperaceae: Starrar (släktet *Carex*), som har enkönade blommor, övriga ("sävgruppen"), som har tvåkönade blommor.

Hur man ser att växter hör till denna familj.

Poaceae: Gräs. En av växtriketets allra största familjer, och den mest betydelsefulla för människans livsmedelsförsörjning! Fokus på sådana gräs som växer vilt i Sverige, och alltså inte t.ex. majs och bambu.

Hur man lätt kan avgöra att en växt är just ett (riktigt) gräs.

Blommor utan hylle, i småax, som kan vara en- eller flerblommiga. Småaxens uppbyggnad, begrepp.

Olika namn i olika florer för samma sak!

Småaxen sitter i ax, vipa eller något som verkar vara ett "mellanting".

Översikt över arter inom Juncaceae

Frylen resp. tåg som går att se på försommaren.

Vårfryle är snarast redan överblommad. Knippfryle. Ängsfryle. Problemet att skilja ängsfryle från blekfryle m fl.

Tillfälle 2

Fokus på gräs.

Några stora släkten med vippgräs: *Agrostis*, *Calamagrostis*, *Poa*, *Festuca* (i vid mening). Viktiga arter inom släktena. Även t.ex. tuvtåtel, kruståtel, bergslok.

”Mellanting”: *Anthoxanthum*, *Alopecurus*, *Phleum*. Man får inte missa vårbrodd!

Axgräs: Kvickrot, engelskt rajgräs i första hand. Gärna stagg.

Se till att uppfatta detaljer och försöka förstå olika typer av nycklar.

Tillfälle 3

Fokus på halvgräs.

Släktena som inte är starrar har genomgående jämförelsevis få arter. Krångligast kan det nog vara med ”småsäv”, släktet *Eleocharis* (och några andra). Men Ag (*Cladium*), vitag och brunag (*Rhynchospora*), axag och knappag (*Schoenus*), ull (*Eriophorum*) liksom de stora säv-arterna (*Schoenoplectus*, *Scirpus*), är ändå möjliga att känna igen.

Vad som karakteriserar i stort sett alla starr-arter (i alla fall i Sverige).

Den ”praktiska” indelningen för nyckling.

I Vilket skick en starr-planta bör vara för att nycklingen ska vara framgångsrik.

Behov av bilder (jämför bilder tecknade av Dagny Tande Lid och Bo Mossberg).

Några vanliga starr-arter (fyll på!)

Ett ax: Bl.a. taggstarr (*C. pauciflora*)

Flera likadana ax: Gråstarr (*C. canescens*), stjärnstarr (*C. echinata*), piggstarr (*C. spicata*), harstarr (*C. leporina*). Rankstarr (*C. elongata*),

Skilda han- och honax, två märken:

Vass-starr (*C. acuta*), hundstarr (*C. nigra*), bunkestarr (*C. elata*). Norrlandsstarr (*C. aquatilis*)

Skilda han- och honax, tre märken, den största gruppen:

Flaskstarr (*C. rostrata*), blås-starr (*C. vesicaria*), Grus-starr (*C. hirta*), Hirsstarr (*C. panicea*), Vispstarr (*C. digitata*), blekstarr (*C. pallescens*). Knagglestarr (*C. flava*), ärtstarr (*C. oederi*)

Slutsatser om studier av stråväxter.